

Kombinovaný biopás pro koroptve

kombinovaný biopás se skládá ze dvou sousedících pásů:

1. krmného biopásu
2. jetelotravního biopásu

Krmný biopás

- složení směsi v kombinovaném pásu je shodné jako při pěstování krmného biopásu samostatně a řídí se Přílohou č. 5, Část A. Krmný biopás
- z volitelných druhů doporučujeme **přidat**:
 - **bér, čirok** nebo směs obou, které prodlouží nabídku potravy pro zrnožravé ptáky až do zimy
 - **svazenku** – je to vynikající nektarodárná rostlina podporující včely, čmeláky a další hmyz; různý hmyz je potravou koroptvích i bažantích kuřátek

Jetelotravní biopás

- nemá definované složení, jedinou podmínkou je: „zastoupení trav ve směsi bude tvořit méně než 50 %“
- podmínku splní porost složený z jednoho druhu trav a jednoho druhu jetelovin, což nepřinese potřebnou druhovou pestrost rostlin a následně hmyzu
- kombinované pásy jsou určeny převážně pro nadšence, kteří chtějí zlepšit podmínky v krajině pro koroptve, bažanty, zajíce a další zvířenu
- jetelotravní pás je pětiletý, seje se pouze jednou, **doporučujeme použít dražší směs složenou z více druhů**, která zajistí vyšší pravděpodobnost přežití dvouděložných rostlin až do pátého roku
- **proč volit vícedruhovou směs?**
 - kombinované pásy se používají v zahraničí, kde **krmný biopás je zdrojem potravy**, druhově bohatý jetelotravní biopás slouží k **hnízdění a vylíhlá kuřátka v něm nacházejí hmyz, žížaly a další živočichy**, kteří jsou nezbytnou součástí potravy (živočišná bílkovina)
 - koroptve umisťují hnízdo k nějakému **dominantnímu bodu** (trs trávy, shluk vysokých rostlin aj.), k tomu se hodí např. srha nebo ovsík, roztroušené rostliny vojtěšky, mrkev, sléz apod.
 - porost musí umožnit **pohyb kuřat** (nízké rostliny) a současně poskytnou **kryt před pernatými dravci** (vysoké rostliny) – to zajistí pouze druhově bohaté složení směsi
 - vylíhlá kuřata potřebují **hmyz a další živočišnou potravu** – výskyt hmyzu úzce souvisí s druhovým složením rostlin – v pouze dvoudruhové jetelotrávě je hmyzu málo
- **jaké druhy zvolit?**
 - **základní jeteloviny** – **vojtěška, štírovník a tolíce dětelová** se nám osvědčily v různých pokusech v různých lokalitách a měly by být základem směsi – tyto druhy jsou konkurenčně zdatné a dokáží vytrvat více let i v hustém porostu trav; daří se jim v teplých nížinách i v chladných oblastech Vysočiny v nadmořské výšce 600 m n. m.
 - **další jeteloviny** – různé druhy jetelů (**j. luční, j. plazivý, j. hybridní, j. panonský**) zpravidla postupně v porostu ubývají a jsou dobré na první 2–3 roky; do suchých oblastí nebo lokalit jsou vhodné **vičenec, úročník, čičorka**,

pro zpestření se může přidat trocha **komonice**, ale jen omezeně, jinak v porostu převládne

- **základní byliny** – **kmín**, **mrkev** a **pastinák** jsou druhy, které v prvních letech přilákají do porostů hmyz, pro který jsou květy miříkovitých rostlin velmi atraktivní
 - **další byliny** – **sléz pižmový**, **řebříček**, **chrpa**, **jitrocel** jsou druhy, které se nám osvědčily pro svoji vytrvalost v porostu i atraktivitu pro hmyz a v malém množství je dobré je do směsi přidat
 - **ostatní byliny** – např. **dobromysl**, **brutnák**, **čekanka**, **hadinec**, **fenykl**, **pastinák**, **libeček**, **kopretina**, **sléz lesní**, **divizna** aj. – které i v malém počtu mohou přispět k podpoře lokální biodiverzity
 - **krycí plodiny** – do směsi se může použít **svazenka** nebo **hořčice**, které podpoří růst ostatních druhů v prvním roce
 - **trávy** – nakombinovat druhy vytvářející velké trsy s nízkovzrůstnými nebo poléhajícími, které časem vytvoří v porostu mozaiku různě vysokých ostrůvků
- **počet druhů**
 - čím více druhů rostlin, tím lépe, ale vysoce druhově bohaté směsi jsou drahé a v porostu se prosadí pouze část z nich
 - optimální je použít např. **5 druhů jetelovin**, **5 druhů bylin** a **4 druhy trav**
 - dražší druhy nebo druhy, kterých je na trhu nedostatek, se použijí v nízkém množství – za příhodných podmínek se sami postupně v porostu namnoží
 - **výsevek** – není stanoven minimální ani maximální výsevek, množství si zvolí pěstitel v závislosti na složení směsi a lokálních podmínkách

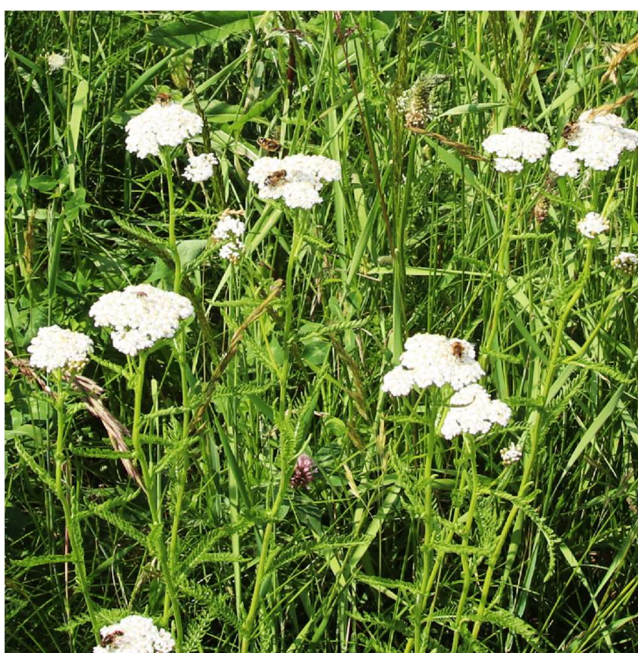
Ukázka různých porostů a rostlin

Směs vysetá v roce 2016 – v sedmém roce (2022) bylo v porostu stále dostatek dvouděložných rostlin. Kvete řebříček, štírovník, sléz pižmový, jetel panonský, připravuje se vojtěška a chrpa luční.

Směs různých rostlin vytváří spleť chodeb, ve kterých se mohou koroptve a bažanti schovat před dravci.

Každá rostlina hostí jiné druhy hmyzu, který potřebují kuřata ozobávat. Čím je směs rostlin druhově pestřejší, tím více hmyzu v porostu bude. Vlevo mšice na chrpě luční, vpravo pestřenky na květech řebříčku.

Další fotografie mimoprodukčních porostů (z aktuální pěstební sezony i archiv několika minulých sezon) jsou v cca měsíčním intervalu aktualizovány na <https://www.agro.basf.cz/cs/Udrzitelnost/Lukavec/>

Možné plodiny do jetelotravního biopásu

Skupina	Popis	Plodina
Jeteloviny	základní	vojtěška
		štírovník
		tolice dětelová
	+ další 2-3 druhy v závislosti na pěstebních podmínkách	jetel - různé druhy
		komonice
		vičenec
úročník		
Byliny	základní	mrkev
		kmín
	+ další cca 3 druhy v závislosti na pěstebních podmínkách, ceně a dospupnosti osiva	pastinák
		řebříček
		sléz pižmový
		chrpa
		jitrocel
		a další
Trávy - do 50 %	min. 4 druhy	kostrava
		lipnice
		srha
		ovsík
		a další
Plodiny	dle potřeby	hořčice
		svazenka

Druhově chudý pás bez dvouděložných rostlin má pro biodiverzitu nízký význam – nejsou tam žádní zajáci, ptáci; téměř žádný hmyz; občas v něm lehá srnčí

Zpracováno v únoru 2023, pro více informací k biopásům můžete kontaktovat:

Ing. Kamil Holý, Ph.D. (holy@vurv.cz)

Výzkumný ústav rostlinné výroby, Praha-Ruzyně

Ing. Daniel Nerad, Ph.D. (daniel.nerad@basf.com)

BASF spol. s.r.o.

Ing. Karel Vejražka, Ph.D. (vejrazka@vupt.cz)

Zemědělský výzkum, spol. s r.o. Troubsko

Ing. Václav Zámečník (zamecnik@birdlife.cz)

Česká společnost ornitologická